У почині
до піонерів –
лицем
до молоді!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 44. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 7-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1970 No. 44. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 6 березня 1970

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН У ЗВІТІ КОНҐРЕСОВІ про допомогу закордонові підкреслив, що ЗСА мусять продовжувати допомагати чужим демократичним країнам. Ця допомога має відбуватися і в найближчих роках із двох причин: 1) Багаті ЗСА повинні помагати біднішим країнам із гуманітарних причин. 2. ЗСА, помагаючи недорозвиненим державам, — допомагають самим собі, бо стримують поширення комунізму, який найлегше здобуває прихильників в економічно відсталих державах. Президент проситиме Конґрес схвалити висоту допомоги закордонним державам аж в 1972 році, бо Конґрес схвалив допомогу на два роки, зменшуючи на один більйон ту суму, яку запропонував Уряд.

ТРИ БІЛЬШІ АВТОВІ КОРПОРАЦІЇ (на всіх чотирьох) реєструють в лютому дещо більше число проданих авт, як в тому самому часі 1969 року. Ці три корпорації — це Дженерел Моторс, Форд і Крайслер. Тільки одна з чотирьох великих корпорацій цього року продала менше число авт, як 1969 р. від 21-28 лютого. Але це незначне збільшення числа проданих авт при кінці лютого зовсім не свідчить про те, що вже поправилася ситуація на автомобільному ринку. В цілому місяці лютому ц. р. фірма Дженерел Моторс продала 305,704 авта, а в 1969 році — 360,334, Форд —— 169,264 (172,069), Крайслер — 100,229 (107,319) і Амерікен Моторс — 22,566 (22,418).

В ОСТАННЬОМУ ЧАСІ ПРИПИНИЛОСЯ перещіплювання серця людям, коли виявилося, що пацієнти з чужими серцями не змогли жити довший час, бо їхній організм не міг знести чужого тіла в собі. Та ось преса повідомила, що в Ню Орлінсі в Луїзіяні залишив шпиталь 52-річний пацієнт Вілліям Тейлор, якому два місяці тому перещепили були чуже серце. Він збирається відпочити, ловлячи рибу. Тейлор заявив журналістам: „Це чудово вертатися зі шпиталю додому. Не можу описати почування, що я ще живу, коли вже всі втратили були надію, що я житиму".

4-ГО БЕРЕЗНЯ УЧИТЕЛІ ПУБЛІЧНИХ шкіл в місті Джерзі Сіті ратифікували новий договір із Міською Управою і 5-го березня почалося навчання в школах, якого не було від 9-го лютого, і 38,000 учнів публічних шкіл мали непередбачені вакації. Учителі здобули збільшення платні. В першому році навчання учитель діставатиме 8,000 долярів і зможе дійти до 13,000 долларів. Тепер найменша платня становила 7,000 дол. і найбільша до 10,750. В другому році найменша платня буде виносити 8,700 долярів і може дійти до найбільшої платні — 14,100 долярів. Учителі з титулами „доктора" зможуть мати найбільшу платню 15,600 долярів.

СТАН ЗДОРОВ'Я КОЛ. ПРЕЗИДЕНТА Линдона Б. Джансона поволі поліпшується, і лікарі дбають про це, щоб не допустити до серцевої атаки, яка може настати тоді, коли припиниться доплив крови до серця. Джансон відчуває болі в грудях і в одній руці внаслідок замалого доплиpower крови звуженими і ствердилими артеріями. Пацієнт почав кашляти й пчихати і лікарі сподіваються, що він може занедужати на звичайну перестуду. Колишній президент нездужав на серцеву атаку 15 років тому, коли був провідником демократичної більшости в Сенаті за президентури Д. Д. Айзенгавера.

У СВІТІ

ФРАНЦУЗЬКА РАДА МІНІСТРІВ ВІДБУЛА своє засідання під головуванням президента Помпіду, після його повороту з відвідин в Америці. За звідомленням, що його передано пресі, Помпіду і міністер закордонних справ Моріс Шуман підкреслювали з вдоволенням, що президент Ніксон і його найближчі співробітники визнали поважну ролю, що її Франція грає і повинна далі грати в міжнародному світі. Зокрема з найбільшим признанням говорено про несподіваний прилет президента Ніксона на бенкет у честь Помпіду, що відбувся в минулий понеділок у Ню Йорку, як про доказ американсько - французької приязни. Водночас легковажно згадувано про жидівські демонстрації, ствердивши, що демонстранти не репрезентували навіть всіх жидів в Америці.

ІЗРАЇЛЬ ЗВЕРНУВСЯ до генерального секретаря Об'єднаних Націй і головних західніх держав, щоб вони перестерегли Ливан та наполягли на нього, щоби арабські терористичні „команди" припинили свої наскоки проти Ізраїлю з ливанської території. В останніх тижнях посилились ті наскоки з територій Йорданії і Ливану, мабуть внаслідку більшої толерантности тамошніх урядів супроти існуючих на їх терені арабських терористичних „команд", щоб оминути гострішого зудару з ними, який погрожував розпутанням громадянської війни.

СОВЄТСЬКІ ВЛАСТІ ЗІГНАЛИ 52-ох видатних жидівських діячів на спеціяльно зааранжовану пресову конференцію у Москві, на якій ті жидівські діячі таврували Ізраїль та заявили свою солідарність з совєтською політикою супроти Ізраїлю і арабів. Між приявними був Веньямін Димшіц, який з-посеред жидів в СССР займає найвище державне становище, бо є одним із віце - прем'єрів, а також були деякі генерали, письменники, учені й актори. Вони запевняли про повну „рівність" і „толерантність" супроти жидів в СССР, вказавши на себе, як приклад тих відносин, та забувши тільки вказати, що вони не репрезентують жидівського суспільства, а засимільовану і помосковлену його частину.

З ЮҐОСЛАВСЬКОЇ В'ЯЗНИЦІ ЗВІЛЬНЕНО 36-річного Михайла Михайловича, письменника й ученого, який відсидів три і пів року за „очорнювання" властей і панівної системи в Юґославії. Михайлов, який був лектором порівняльної літератури в одному з юґославських університетів, мав кількакратно конфлікти з властями, головно за свою книжку „Московське літо в 1964 р.", в якій він говорив про відродження сталінізму та про започаткування Совєтами, а не гітлерською Німеччиною, політичних кацетів. Вийшовши на волю Михайлов заявив, що він не змінив своїх поглядів. У в'язниці поводились із ним пристойно, дозволивши читати й писати.

НА ОСТРОВАХ ФІДЖІ вітали королеву Єлисавету II так ентузіястично, що перевернули її прибічних сторожів, потурбували кількох поліціянтів та поранили багато дітей. Королева і її донька Анна не дали пізнати по собі, що вони невдоволені з таких бурхливих проявів відданости і всміхалися, стараючися видістатись ціло з-посеред густої юрби.

Палатна Комісія схвалила реформу добродійности, яку запроєктував Ніксон

Вашингтон. — Палатна Комісія Способів і Засобів, яку очолює впливовий конґресмен демократ Вілбур Д. Міллс, схвалила зреформувати допомогу незаможним родинам так, як це запропонував президент Ніксон. Президент тішиться цим рішенням Комісії, яке схвалено більшістю 21-го до 3-ох голосів, бо коли Уряд вніс був до Конґресу свій проєкт в справі реформи добродійної системи, були слабі вигляди на це, що її приймуть. Тепер конґресмен Міллс заявив, що він зможе підтримувати цю програму в повній Палаті Репрезентантів. Згідно з цією програмою родина з чотирьох осіб, значить із подружжя і двоїх дітей, має мати запевнену мінімальну допомогу річну в сумі 1,6000 долярів. Голова родини повинен зареєструватися якбезробітний, коли не має ще праці, або повинен вписатися на список тих, що хочуть перейти вишкіл, щоб дістати якусь фахову працю. Допомога цій родині буде зменшуватися у зв'язку зі збільшенням заробітків голови родини, а коли прибутки його дійдуть до 3,920, то допомога цій родині буде припинена.

Губернатор Рокефеллер підписав закон про закінчення страйку грабарів

Олбані, Н. Й. — Нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер вніс до Стейтової Леґіслятури проєкт резолюції, яка домагається, щоб Спілка Грабарів закінчила страйк, який триває сім тижнів, і спричинив те, що тисячі покійників не похоронені, що почало загрожувати здоров'ю населення. Згідно з законом Спілка Грабарів має до 48-ох годин порозумітися в справі нового контракту з власниками цвинтарів, або має погодитися на те, що прийме рішення третейського суду, яке має відбутися впродовж 48-ох годин. Коли не станеться ні те ні те, тоді страйк закінчиться на основі рішення третейського суду, і це рішення мусять прийняти обидві сторони. Губернатор Рокефеллер заявив, що він бажає таким способом закінчити страйк, бо іншого виходу не було.

О'Браєн вибраний на голову Демократичного Крайового Комітету

Вашингтон. — Лоренс Ф. О'Браєн одноголосно вибраний на голову Демократичного Крайового Комітету, і він погодився обняти це становище, яке він був залишив 14 місяців тому. Він заявив після вибору, що Демократична Партія мусить об'єднатися, бо тоді зможе сподіватися перемоги в цьогорічних конґресових виборах. О'Браєн закликав членів Демократичного Крайового Комітету, щоб старалися приєднати до себе всі ті відламки партійні, бо до перемоги потрібна єдність всіх членів. Демократична Партія має мільйонові заборгування з президентських виборів в 1968 році. Новий голова буде старатися про єдність і фонди для партії.

Уряд робить заходи уневажнити вибори, які довели до смерти Яблонського

Вашингтон. — Секретар праці Джордж П. Шулц повідомив, що зроблено перші кроки до того, щоб уневажнити грудневі вибори в Спілці вуглекопів, внаслідок яких вибрано на голову Спілки В. А. Бойла проти Джозефа Яблонського, який старався перемогти Бойла, щоб завести порядок у фінансах цієї робітничої організації, яка нараховує 81.000 членів. Яблонський після програння виборів твердив, що в них були надужиття й старався про їх уневажнення, але перед його зізнаннями його вбито 31-го грудня м. р. у його власному домі разом із жінкою і дочкою. Секретар праці Шулц заявив, що Уряд старається уневажнити вибори Бойла, бо слідство виявило, що під час виборів були надужиття. Одночасно повідомили, що заарештовано голову одного Відділу Спілки вуглекопів в стейті Кентаки Ділларда Кавча за те, що фальшиво свідчив в справі чеків, виставлених спілкою.

Хмари можуть перешкодити побачити затміння сонця в суботу

Ню Йорк. — В суботу 7-го березня має бути повне затміння сонця над ЗСА, але його можна б бачити тільки тоді, коли буде ясне небо, а бюро погоди передбачає захмарення над більшою частиною східних стейтів, де буде повне затьміння сонця. Лікарі перестерігають, щоб люди не старались дивитися на сонце під час затьміння, бо можуть пошкодити собі очі. Лікарі рекомендують дивитися на це рідкісне явище на телевізії, бо оглядати затьміння через чорні окуляри також небезпечно. Закопчене шкло дозволяє дивитися без болю довший час на затьміння сонця, але воно не охороняє ока проти пошкодження. В місті Ню Йорку затьміння найкраще буде видко о год. 1:42 по пол.; у Філядельфії — 1:40 по пол.; у Бостоні — 1:46; Гюстоні — 11:37 перед пол.; Лос Анджелесі — 9:26 перед пол.; Вашингтоні — 1:37 по пол.; Денвері — 10:57 перед пол.

До піґулок для контролі народин додаватимуть перестерогу про їх шкідливість

Вашингтон. — Адміністрація Харчів і Ліків старається про те, щоб аптекарі при продажу піґулок для контролі народин додавали і друковані інформації про шкідливість цих піґулок. Досі перестороги про бічні, шкідливі дії ліків, надруковані у списках ліків, якими користуються аптекарі й лікарі, але про них не знають пацієнти, які купують ліки. Комісар Адміністрації Харчів і Ліків д-р Чарлз С. Едвардс, зізнаючи в Сенатській Підкомісії для монополів сказав, що теперішній спосіб перестороги для жінок недостатній, тому він плянує надрукувати окрему перестрогу, яку в аптеках мали б додавати до піґулок для контролі народин. В перестрогах була б рекомендація, щоб жінки, які мають згустки крови, або вже їх мали, взагалі не вживали піґулок. Те саме відноситься і до тих жінок, які нездужали на пістряка грудей, або мали клопоти з печінкою. Перестороги виясннять всі ті небезпеки, на які можуть наразитися ті жінки, що заживають піґулки для контролі народин.

Увійшов в життя договір проти поширення атомової зброї

Вашингтон. — Підписаний в липні 1968 року американсько-совєтський договір проти поширення атомової зброї увійшов в силу в четвер 5 березня ц. р., коли була виконана передумова, щоб найменше 40 держав ратифікували його, в тому числі обов'язково ЗСА, Британія і СССР. Насправді ратифікувало його вже 47 держав. У Вашингтоні, Москві й Лондоні відбулися короткі церемонії з формальною передачею ратифікаційних грамот та промовами — президента Ніксона, прем'єра Алексея Косиґіна та британського прем'єра Гаролда Вільсона. Міністри закордонних справ ЗСА, Британії й СССР та амбасадори тих держав брали участь у тих церемоніях в трьох столицях трьох атомових великодержав. Поруч із 47 державами, які вже ратифікували той договір, понад 50 дальших держав підписали його, але ще не ратифікували, — між ними Індія, Західня Німеччина, Японія, Австралія, Ізраїль, Пакістан, Бразилія, Арґентина і Південна Африка. Із них такі країни, як Індія, Японія, Західня Німеччина й Ізраїль мають найперше всі промислово-технічні можливості розвинути власну атомову зброю. Договір проти поширення атомової зброї забороняє атомовим державам дати таку зброю неатомовим державам чи будь-як допомогти їм розвинути таку власну зброю. Все ще нез'ясовано докладно способу міжнародної контролі, яка має дбати, щоб атомової енерґії, якою можуть розпоряджати деякі держави, що не мають атомової зброї, не передавано для військових цілей.

Паризька конференція про В'єтнам відбула 57-ме засідання — без успіху

Париж. — 57-ме з черги засідання Париької конференції про В'єтнам відбулося в четвер 5-го березня ц. р. так само без ніякого позитивного висліду. Голова американської делеґації Філіп Габіб запитав північно-в'єтнамських комуністів, коли вони думають проголосити листу американських полонених, що знаходяться в їх руках, а комуністи відповіли запитом, коли З'єднані Стейти покинуть В'єтнам без ніяких застережень. Ні одна сторона не відповіла на запит другої сторони. Засідання закрито без найменшого поступу. Поза залею засідань став відомим лист, що його північно-в'єтнамські комуністи передали американці, дружині майора Реймонда Шрампа, який знаходиться в північно-в'єтнамському полоні. Пані Шрамп пізнала письмо свого чоловіка, але висловила глибокий сумнів, чи зміст того листа відповідає переконанням і почуванням полоненого старшини. Майор Шрамп писав зовсім в дусі і стилем комуністичної пропаґанди, тавруючи участь Америки у В'єтнамській війні, прославляючи В'єтнам і „В'єтнамський мораторіюм" в Америці та запевняючи, що він пише все те „добровільно, без ніякого примусу". — З комуністичного боку не потверджено газетної вістки, наче б комуністи плянували зірвати Паризьку конференцію.

Члена південно-в'єтнамського парляменту засуджено на 10 років в'язниці

Сайґон. — Члена південно-в'єтнамського парляменту, полковника, колишнього шефа одної провінції й колишнього посадника великого міста Дананґ, 46-річного Трана Нґок Чав, засуджено 5-тичленним військовим трибуналом на 10 років в'язниці за контакти з комуністами. Тран Нґок Чов не перечив, що кількакратно стрінувся з своїм братом, старшиною північно-в'єтнамської армії, якого вислали були до Південного В'єтнаму з шпигунськими місіями, але твердив, що він повідомляв про ті свої зустрічі американську амбасаду в Сайґоні та мав на цілі перемовити свого брата, щоб перейшов на сторону південно-в'єтнамського уряду. Тран Нґок Чов був завжди антикомуністом і за свою активну участь в протикомуністичній війні має високі військові відзначення. Йому закинули головно, що він про свої контакти з братом-комуністом інформував американців, але не мав довір'я до власного леґального уряду. Його засудили були спершу заочно на 20 років в'язниці, але признали його відклик й перевели перед тим самим судом другу розправу, на якій визнали його знову винуватим, але зменшили засуд на половину. Його арештування і засудження вважають за акт особистої пімсти президента Нґуєна Ван Тіє, проти якого він виступав у парляменті.

ДІТИ ЄЛИСАВЕТИ II ВІДВІДАЮТЬ АМЕРИКУ

Лондон. — Офіційно проголошено, що наступник британського престолу 21-річний князь Чарльз і його сестра, 19-річна княжна Анна прибудуть до З'єднаних Стейтів в липні ц. р., після своїх відвідин в Канаді. Вони приїдуть на запрошення доньок президента Ніксона — Тріші та заміжньої за Лейвідом Айзенгавером Джулії й замешкають у Білому Домі.

ЗАГИН ПІДВОДНОГО ЧОВНА

На світлині бачимо французький підводний човен „Евридіс", який три дні тому загинув під час занурювання на глибоких водах Середземного моря, за 66 миль на схід від Марсейль. На тому кораблі було 57 осіб залоги — всі вони загинули. Рятункову акцію припинено, коли на поверхні моря з'явились великі плями оливи та кусні корабля, на якому вірогідно стався вибух — з невідомих причин. Човен містоти 1.040 тони спущено на воду в 1962 році.

Румунія проти верховодства ЗСА й СССР на Женевській конференції роззброєння

Женева. — Румунський делеґат Іон Датку виступив на Женевській конференції роззброєння, щоб вона перервала наради над тими двома справами, що їх пред'явили ЗСА і СССР: про виключення ядрової зброї з дна морів та щоб заборонити бактеріологічну й хемічну зброю. Замість цього названий представник Румунії запропонував, щоб взяти на денний порядок проєкт заборони збройної інтервенції одної держави супроти другої, як теж заборони зберігати на чужій території свої збройні бази й інші влаштування та переводити на чужій території маневри свого війська. Румунський внесок здебільша покривається з становищем Совєтів, які завжди особливо вимагали заборони мати свої військові бази на чужій території — що було звернене проти Америки — проте пропозиція відкласти на пізніший час справи, що їх зголосили ЗСА і СССР, як теж питання про заборону вмаршу військовими силами одної країни до другої і заборона маневрів на чужій території — мають також протисовєтське вістря. У дебатах на ту тему напевне пригадано би совєтську інвазію до ЧССР і безвартність „доктрини Брежнєва", як теж поставлено би під знак запиту військові маневри, що їх відбувають в різних країнах не тільки збройні сили Атлантійського Союзу (НАТО), але й держав т. зв. Варшавського пакту, себто СССР і його сателітів.

Михайло Кіцок найменований республіканським кандидатом на Конґресмена

Михайло Кіцок

Шамокін, Па. — Місцева газета „Нюз-Айтем" з 2-го березня інформує, що відомий діяч і автор українського роду, Михайло Кіцок з Маганой Плейн, був одноодушно запропонований на республіканського кандидата на конґресмена з шостої виборчої округи, що охоплює повіти Скайлкіл і Беркс. Кандидатуру п. Кіцока на конґресмена одноодушно запропонувала Республіканська партія цих повітів. Михайло Кіцок походить з української піонерської родини в цьому районі твердого вугілля. Він здобув ступінь бакаляврa на Ровд-айлендському університеті, а ступінь маґістра в англійській літературі на Скрентонському університеті. Є автором двох книжок: „Гріх нації" та „Благословенні і прокляті". Під час величавих святкувань 75-річчя Українського Народного Союзу в „колисці його народження" в Шамокіні 31-го травня 1969-го року п. Кіцок був головним промовцем на ювілейному бенкеті. Він є управителем відділу послуг корпорації Дженерал Моторс в окрузі Боффало - Сиракюзи, Н.Й.

В Україні перестерігають перед великими розливами рік

Київ. — Метеорологічна служба УСС, не дивлячись на міцні морози на початку березня, інформує, що весна цього року прийде швидко й буде дуже теплою, тому треба сподіватись великих весняних повенів. „Молодь України" з 1 березня писала: „На сніг цього року природа не поскупилась, отже й повінь обіцяє бути великою". В замітці „Повінь, будьмо уважні", закликається також до творення рятівничих бриґад на човнах, які допомагали б тваринам і птахам під час розливу рік: зайцям, лосям, козулям, бурсукам та ін., переносити загрожені водою гнізда птахів на вищі дерева тощо. Немає інформацій про заходи, скеровані на охорону господарств і шляхів сполучення від весняних вод.

ПОКАЗ УКРАЇНСЬКОЇ ОБРЯДОВОСТИ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Старанням Культурно-освітньої Комісії при Головній Управі Союзу Українок Америки та при співпраці Окружної Ради СУА в Ню Йорку відбудеться тут цієї неділі, 8-го березня, о год. 2:30 по полудні в УНДомі показ української обрядовости. В програмі показу є доповідь, показ весільного печива та прозірки обрядового печива, що будуть висвітлені старанням Об'єднання Українських Православних Сестрицтв.

Харківські астрономи слухають сигнали зірок з космічної безодні

Київ. — Найбільший у Совєтському Союзі й намодерніше обладнаний радіотелескоп сконструювали інженери та радіоастрономи в Харкові. Їхніх прізвищ не названо в совєтській пресі, ані в найновішій вістці, в „Комсомольской Правде" з 24-го лютого ц. р., з Москви. Ця газета принесла тільки таке повідомлення: „Найбільший в СССР радіотелескоп слухає всесвіт. — Харків. В Інституті радіофізики і електроніки Академії Наук пущений для випробувальної експлуатації найбільший в СССР широкополосний, декаметровий радіотелескоп „УТР-2", керований з допомогою електрики. Цей інструмент призначений для вивчення галактичних і позагалактичних об'єктів, що знаходяться від нас на віддалі до 10 мільярдів світлових років. Антени радіотелескопу займають площу в 16 гектарів. В апаратній з допомогою складної радіоапаратури провадиться запис сигналів із космосу". Нагадаємо, що швидкість світла дорівнює 300.000 кілометрів за секунду.

ПЛАСТОВИЙ СЕМІНАР В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Головна Комісія Пластового Конґресу Другого влаштовує VII Семінар в днях 14 і 15 березня ц.р. у приміщеннях Українського Інституту Америки. Початок о год. 11-ій. Семінар буде присвячений обговоренню методи пластової праці у всіх уладах. Участь в Семінарі можуть брати всі члени УСП, УПС та Пластприяту. Вступ вільний.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Родинна атмосфера і молодь

Щоденна преса ЗСА повна вісток про трагічні події в американських родинах. Втікають з дому хлопці та дівчата, і батьки в розпачі шукають їх з допомогою поліції та приятелів. Деякі з цих дівчат поринають у гущі „гіппісів", інші листовно повідомляють батьків, що вийшли заміж за таких осіб, що їх батьки зовсім не хотіли б мати за своїх зятів. Батьки довідуються через поліцію, що їхні діти, сини й доньки стали наркоманами, продавцями наркотиків. Щораз частіше трапляється, що діти освічених і заможних батьків пристають до банд крадіїв авт або „задля забави" дероризують на вулицях людей і грабують банки. Кілька днів тому лікарка одного із закладів для наркоманів привела з собою на засідання Комісії для боротьби проти наркотиків в Ню Йорку 12-річного хлопчину, який оповідав, як він „спробував" спершу „невинну" маріхуану, далі переходив до щораз сильніших та небезпечніших наркотиків і нарешті став їх продавцем серед своїх однолітків.

Наркоманія загрожує фізичному здоров'ю американської нації, загрожує публічній безпеці: фахівці стверджують, що величезний відсоток злочинів доконується під впливом наркотиків. Уже грізнішим від алькоголю ворогом народу стає наркотик, щораз сильнішою небезпекою стає зараза духового анархізму й нігілізму, що шириться в рядах молоді. Коли далі зберігає свою силу правда, що матеріяльна нужда є головним джерелом злочинства, то поруч із нею постала правда, що одною із головних причин „шукання нових шляхів" молоддю є надмірний добробут, в якому затрачується почуття і розуміння духових вартостей.

Українська громада не ізольована від американського загалу. Українська молодь менше податлива на неґативні впливи довкілля, але й не ґарантована проти них. Є вже українські молоді люди в поправчих домах; попадають між арештованих за різні провини й українські молоді люди, й українські діти схильні мавпувати своїх товаришів, щоб бути „такими самими" в усьому, від одягу й зачіски почавши, а на маріхуані та героїні кінчаючи. Множаться конфлікти в українських родинах між батьками й дітьми, трагедії батьків і дітей. Тому вся ця проблема не є проблемою лише „американською", а й проблемою українською, одною з найповажніших, найгрізніших і найактуальніших.

Лікарі, кримінологи, педагоги, соціологи, духовники — одностайно погоджуються, що найбільший вплив на молодь має родина, родинна атмосфера, родинні відносини. Щойно за нею ступає школа, а після того — вулиця, якщо батьки не подбають, щоб вулицю заступили організації молоді чи добре товариство однолітків. Розважливі батьки не вимагають, щоб діти на 100 відсотків погоджувалися з ними. Навпаки — найбільшу помилку роблять ті батьки, які „по-диктаторськи" накидають дітям свої погляди, уподобання, нахили. Але впорядкована родина й добра родинна атмосфера — це місце постійного контакту між батьками й дітьми, це місце, де діти усвідомлюють, що вони частина родини. Таку свідомість можуть защепити їм тільки батьки. Коли батьки цього не вміють, коли вони не знають, що таке добра родинна атмосфера, коли вносять в дім прерізні конфлікти й проблеми, які дітей або не цікавлять, або просто відштовхують, то вони відчужують дітей і промощують шлях до їх „усамостійнення" — ще як недолітків.

Не тільки українські діти, але й українські батьки мають батьки гріхів. У тому, що батьки говорять про Америку, американців та їхню культуру, бувають нераз завваги, які дратують і обурюють дітей. Присвячуванням багато уваги партійницьким справам чи церковно - релігійним суперечкам — відштовхується молодь. Зверхницький і провідницький тон у відношенні до дітей — анахронічний. Сучасна педагогіка, не тільки у школі, але передусім вдома, вимагає співпраці з дітьми, дискусії, взаємного розуміння, взаємного довір'я. А так звані „зламані подружжя" ламають також дітей. Було б добре, щоб наші батьки менше нарікали на дітей і на „часи", а більше дбали за таку атмосферу в родині, яка мала б благодатний вплив на дітей.

I. Лучишин

ЧССР НА ШЛЯХУ ДО ПОВНОГО ПІДКОРЕННЯ МОСКВІ

Після січневого засідання пленуму Центрального Комітету чесько - словацької КП її провід став покірним виконавцем усіх вимог кремлівських диктаторів. На вимогу Москви уступили зі своїх становищ у центрі і на провінції всі комуністичні діячі, що будь-коли „згрішили" своїми ліберальними відхиленнями від московської партійної лінії. Усунено зі становища прем'єр - міністра Ольдріха Черніка, а на його місце призначено випробуваного сталініста Любоміра Строуґаля, якого Москва тримає ще в резерві, як грізного конкурента теперішнього першого секретаря ЦК КПЧ — Ґустава Гусака. Знаючи це, Гусак вилазить зі шкіри, щоб чим - будь не прогнівити кремлівських імперіялістів.

Нова тактика юриста Гусака дещо відмінна від метод, практикованих усіма його комуністичними попередниками: він не хоче явно порушувати існуючих законів, як це ділося за ери Новотного. Щоб зберегти вигляд „леґальности", він не ломить законів, а змінює їх і пристосовує до кожночасних потреб комуністичного режиму. Ці наглі зміни в законодавстві викликають замішання в суспільному житті: те, що нині було дозволене, завтра стає проступком.

Наприклад, після інвазії країн Варшавського пакту в серпні 1968 р. був ухвалений виїмковий закон, що „тимчасово" скасував свободу преси й інформації і підпорядкував усі види інформації спеціяльному державному урядові контролі. Комуністична влада запевнила Спілку журналістів, що це — лише „тимчасовий" захід. Ця „тимчасовість" триває до сьогодні, і оце підготовляють інший закон, що ще далеко більше обмежує свободу інформації.

Або прийнятий 21 серпня 1969 р., через рік після совєтської окупації ЧССР, виїмковий карний закон для поборювання супротивників комуністичної політики, який, проти всіх засад, діє „заднім числом": на підставі цього закону судять тепер людей, що рік тому протестували проти совєтської окупації. Цей „закон" передбачає, наприклад, звільнення з праці робітників, які „підривають мораль праці". Ці кари включають навіть переселювання робітників до інших місцевостей, тобто заслання, — кара, що дотепер в ЧССР не була практикована. Ці кари доручено визначати поодиноким суддям.

Також і цей закон був обмежений до 31 грудня 1969 року. Але нещодавно чесько-словацький уряд постановив, спираючись на пропозицію парляментарної комісії, внести до законодавства „всі позитивні елементи" цього виїмкового закону, з важливістю від 1970 року.

Ще інший приклад „леґалізованого" безправства: новий конституційний закон з 1969 р. про важливість виборчого мандату для парляментарних представництв. Згідно з цим новим „законом" можна позбавити посольського мандату члена парляменту, а на його місце поставити без вибору іншу особу. На тому ж засіданні парляменту зроблено практичні висновки: замінено невигідних для сучасного комуністичного режиму послів, головно тих, що свого часу виступали проти схвалення угоди про перебування совєтської армії на території ЧССР, на беззастережно вірних Москві „парляментаристів". Подібні зміни переведено також в усіх провінційних виборних представництвах Чехо - Словаччини.

У зв'язку з цими загальними змінами виникає питання можливости політичних процесів, дарма що Ґустав Гусак заявив на недавньому засіданні ЦК, що політичних процесів на зразок тих, що відбувалися в 50-их роках, не буде.

Чистки й чистки проводять у першу чергу в комуністичній партії, на низах і в ЦК, від усіх вільнодумних елементів, а вже особливо від людей неприхильних до совєтських окупантів. На останньому засіданні ЦК КПЧ повідомлено, що від часу усунення Дубчека в квітні минулого року викинено з ЦК 80 членів із загального числа 148.

За вказівками совєтських „дорадників" проводять у Чехо - Словаччині загальну перевірку всіх півтора мільйона членів компартії. Як заявив голова Контрольної комісії КП Мілош Якеш, кожний член партії мусить скласти звіт перед місцевою контрольною комісією про своє становище до всіх політичних питань сучасности, зокрема має довести свою льояльність до російського „старшого брата". Особливо гостру чистку проводять серед функціонарів партії. Заповідають, що компартія в Чехо - Словаччині буде зменшена на половину числа членів.

Чехо - словацька Соціялістична партія, яка досі існувала як слухняний сателіт компартії, мусіла пройти окрему чистку. За повідомленням її центрального органу „Свободне Слово", влада припинила діяльність міської організації цієї партії в Берні та усунула з партії багатьох дотеперішніх активістів.

У лютому на засіданні Ради чехо - словацьких профспілок усунено її довголітнього голову — Кареля Поляччека, відомого лібераля, що його комуністи називають „реакціонером". Поляччека замінено сталіністом Яном Піллером. У тому засіданні Ради профспілок брав участь також Гусак.

Крім усування ненадійних для комуністичного режиму елементів, в ЧССР відбуваються численні арешти та засуди. Так, наприклад, нещодавно празький суд засудив редактора мистецького часопису Владіміра Бурду на 8 місяців тюрми за „наклеп на одну соціялістичну країну": минулого літа згаданий редактор, проходячи попри посольство „німецької демократичної республіки", сказав на її адресу пару лайливих слів. Цього року засуджено на 18 місяців тюрми популярного чеського письменника Ота Філіпа за „образу" президента республіки ЧССР і першого секретаря компартії Гусака. Засуджений письменник користується великою симпатією серед робітництва гірничого району Моравської Острави. Він був уже в'язнем за режиму Новотного.

У Москві совєтський генеральний прокурор Руденко запропонував чехо - словацькому колезі Фесшові вирішувати питання регабілітації в ЧССР комісії, створеній з представників СССР і ЧССР. Фесш на це погодився.

Або в цьому році командуван совєтського окупаційного війська в ЧССР запропонував старшинам чехо - словацької армії відбувати маневри під мішаним командуванням: совєтські старшини в чехо - словацьких військових частинах, а чеські й словацькі старшини — в совєтських частинах. Видно, Кремль трактує ЧССР уже як одну з „рівноправних союзних республік" СССР, де, як відомо, Москва диктує, а всі інші „союзні республіки" її накази мусять беззастережно виконувати.

У важких умовах гнітючої совєтської окупації чехи й словаки все ж не тратять гумору і знаходять розраду у своїх власних анекдотах. Наприклад, один чех увійшов до поліційної станиці в Празі і повідомив, що два швайцарські вояки забрали в нього совєтський годинник. Дижурний поліціянт запитав: „Ви хочете сказати, що совєтські солдати забрали у вас швайцарський годинник?" — На це чеський громадянин відповів: „Це ви сказали, але не я".

А то ще один анекдот: Розпочалася зустріч „на вершинах" між Ніксоном і Брежнєвим. Ранком першого дня Ніксон запитує чемно Брежнєва: „Як вам спалося?" — „О, дуже добре! — відповідає Брежнєв. — Я мав чудовий сон. Я бачив, як на Білому Домі у Вашинґтоні вивісили червоний прапор". — „Це дуже цікаво! — сказав Ніксон. — Мені снилося щось подібне. Я бачив, як на Кремлі вивісили червоний прапор". — „Що ж у цьому надзвичайного? — спитав Брежнєв. — Це ж самозрозуміла річ!" — Ніксон відповів: „Алеж дивний був напис на тому червоному прапорі". — „Що там було?" — „На жаль, я не міг прочитати, бо все було написане китайськими буквами".

ГУРТОК БАНДУРИСТІВ ПРИ ЮНОМУ ОДУМ-і В МІННЕАПОЛІСІ

Міннеаполіс, Мінн. — При Юному ОДУМ-і — Об'єднанні Демократичної Української Молоді, зорганізовані в Міннеаполісі понад 50 юнаків і дівчат, з 17-ро дітей. Головою Юного ОДУМ-у є Марія Міщенко. Гурток молодих бандуристів, під керівництвом Володимира Вовка, нараховує вже 12 бандур і успішно розвивається.

Д-р Михайло Марунчак

„ХРИСТИЯНСЬКИЙ КАЛЕНДАР" З ЮГОСЛАВІЇ НА 1970 РІК

Як минулого, так і цього року Войводинський вікаріят Крижевацької єпархії видав для своїх вірних „Християнський календар". Хоча календар цього року дещо менший об'ємом, як минулого року, змістовно він на такому самому рівні, як минулого року, а може навіть і кращий.

Тривала вартість цього календаря — низка статтей з історії русько - українського поселенця в Юґославії. Сюди належить праця о. Р. Мизя „Оглянувшись взад", в якій автор дає огляд найновішого чвертьстоліття в розвої церковно - релігійного життя українців - католиків. Згаданий автор опрацював реєстр русинів - українців священиків, які трудилися чи трудяться на духовному полі наших поселенців в Юґославії. Серед 153 священиків бачимо прізвищавладик, яких видали наші бачванці. Досі занотовано їх п'ятьох: Діонізій Няраді, Гавриїл Букатко, Августин Горняк, Иоаким Сеґеді, Иоаким Гербут. У списку отців, які працювали в Юґославії, бачимо також першого владику українців Канади Никиту Будку і о. Е. Ковча, якого Гестапо замордувало в концтаборі в Майданку.

До статтей з ділянки історії треба зачислити праці о. В. Папа „Пізнайте свої парафії" і о. С. Хроміша „Українці в Босні", які, як відомо, понесли великі втрати наслідком недавнього землетрусу, непідписану працю, присвячену 30-літній річниці з дня смерти Владики Діонізія Няраді, який залишив глибокий слід своєї ревної діяльности в Крижевацькій єпархії. Як відомо, цей ревний пастир посідав владичий престол Пряшева в роках 1922-1927, як також керував Греко - Католицькою Церквою Карпатської України в 1938 р. Крижевацькою єпархією управляв він безперервно 25 років.

Владика Иоаким (Сеґеді) дає цікаву розвідку про реформи календарів, зокрема Юліянського та Григоріянського, а провінційна настоятелька сестер Василіянок М. Ольга Гогора пише про 50-літній ювілей цього чину.

Є в цьому календарі дуже цікаві статті з побуту русинів - українців, як „Наші різдвяні (по-бачвански „крачунскі") звичаї", про „Звичай поздоровлення межи людьми у русинів в Югославії".

Юліян Колесар, бачванський маляр, відомий зі своїх недавніх мистецьких виставок у Філядельфії та Ню Йорку, дав взірці народного одягу бачванців та статтю „Чи треба пестовац нашо рукотворини" (ручні вироби).

Є тут декілька взірців поезії та прози. Зокрема Наталія Біляк помістила вірш „Давно минуле дитинство", а Юліян Д. Колесар - Дюрдьовчан виступив з трьома поетичними спробами. Серед цих пишається гумореска північно - американського Ікера (І. Керницького) „У Велику суботу".

Є декілька цікавих і важливих рис в цьому календарі, які заслуговують на виняткове відзначення. В статті „Наша віра і наш обряд" о. д-р С. Кіш пише про візантійський руський чи український обряд, про „владичества нашого обряду по швеце". В цій статті відчувається єдність української Церкви і віри в цілому світі. Автор дорожить цією єдністю в національному і релігійному відношенні. Він відважно відкидає словацькі шовіністичні зазіхання словами: „дармо нам пробую даєдни тераз як и дораз по першей шветовей войни доказовац же зме словаци" (стор. 20).

Ненанче ілюстрацією цієї статті є спільна світлина українських владик цілого світу (стор. 24), а на окремих сторінках календаря видніють цілосторінкові портрети Папи Павла VI, Блаженнішого Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого та оборонця віри і сторожа єдности архиєрея д-ра Гавриїла Букатка.

Між цими портретами світлина св. Софії в Римі, під якою недавно зустрілися представники українців-католиків цілого світу. Про це в статті „Були зме у Риме" о. В. Пап пише без затаєного зворушення: „З'єдинєни зоз нашима братами зоє цалого швета (а було там як роботнікох так докторох, инжeнєрох, професорох, земледілцох, студентох...) злялн зле ше до єдней молитви, зєдинєни у єдней вири, єдний церкви, предводзени нашима владиками и священїками" (стор. 51).

Коли русини - українці в Юґославії почувають себе частиною української національної і релігійної спільноти, то у відношенні державницькому вони віддають належне прив'язання своєму громадянству, як членів родини народів Юґославії. Про це виразно пишуть о. Р. Мизь, як також уже цитований о. д-р С. Кіш.

У статті „Нашо отечество" змальовується Юґославію, як „красну нашу домивину"-батьківщину, яка дала можливість культурного та релігійного розвитку понад 50.000 українських поселенців на Балканах. Стаття кінчається мудрою народною приповідкою: „Ганьба бути чужинцем у власному домі". Без сумніву, русини - українці Юґославії почувають себе господарями цієї країни і несуть відповідальність за її сучасне та майбутнє.

Календар зредаґований в літературній мові та бачванській говірці. Опрацювала його колеґія в складі: о. д-р С. Кіш, о. Ф. Біленький, о. Р. Мизь, о. С. Міклош та о. Михайло Макай, який є одночасно генеральним вікарієм і тим самим відповідає за фінансову сторінку календаря. З цим календарем варто познайомитись і північно-американському українському читачеві і кожному українцеві, який цікавиться долею своїх братів в різних кінцях світу.

З НАШИХ БУДНІВ

ТАЄМНА ЗБРОЯ

Один із наших оо. Василіян, що довгі роки перебував на місійній праці в різних провінціях Арґентини і Бразилії, розповідав на якомусь свяченому леґендарну майже історію про українську таємну зброю і якого страху вона була наґнала тубільчому населенню — індіянам і метисам...

Це ділось в тридцятих роках в Арґентині, під час дошкульної господарської кризи, що була там, зрештою, явищем радше перманентним. У провінції Міссіонес наші селяни-заробітчани увійшли в конфлікт з місцевим населенням — індіянами на тлі достави рільничих продуктів на міський ринок, у торгові дні. Конфлікт прибирав інколи таких гострих форм, що на базарній площі приходило до формальної битви, яку вигравали звичайно наші земляки в традиційний спосіб — кидалися до плотів-огорож, ламали колики і періщили ними своїх конкурентів на сільськогосподарському ринку.

Тоді конкуренти пішли до голови по розум... Давай, кажуть, заскочимо несподівано цих клятих „ґрінґос" у чистому полі, на степу-прерії, де немає плотів, ні жадного частокілля!

Одного разу, коли валка наших старокрайових скрипливих возів, навантажених лантухами збіжжя, посувалася до міста, на неї наскочила серед чистого поля ватага кінних індіян, узброєних в луки, ножі, навіть старосвітські дерев'яні списи, і з бойовим ґалайканням кинулась на заробітчан. Думалось їм — рознесуть, розметуть нашого брата в пух і прах!

Та ба! Тоді саме заговорила українська „таємна зброя"! Наші дядьки кинулись до возів, повідчіпали важкі, залізом ковані орчики, поплювали в жмені і завдали напасникам такого лупня, що ті від того часу спасували раз і назавжди...

— З українцями ніяк не виграєш бійки, — говорили. — У них є таємна зброя!

Ця „таємна зброя", що була добра, а навіть доцільна у свій час в руках наших селян серед арґентинських прерій, у боротьбі за життя й екзистенцію, не завжди добра чи доцільна в руках політичних еміґрантів, тим паче тоді, коли вони застосовують орчикові чи дишльові методи там, де треба здорового глузду, поміркованости й політичної вироблености... В таборовій ері нашої історії покійний і нещасний маґістер Пікас кинув був ррреволюційне гасло: „Бий хлопа дишлем три рази!" З того часу проминуло чвертьсторіччя і могила маґістра Пікаса вже давно зрівнялася з чужою, німецькою землею, але його, за дозволом сказавши, ідеї, як виходить з деяких проявів нашої дійсности, ще далі живі й актуальні серед прихильників стосування української „таємної зброї"...

Ікер

Проф. Степан Шах

РОМАН ШУХЕВИЧ — СИМВОЛ НЕЗЛАМНОСТИ

(Спомин)

(6)

7

Положення на фронті протягом цілого місяця лютого було „несамовите", бо — безчинне. Наш командант отаман А. Долуд був нетерпеливий. Він повзяв плян „наскочити на водокачку", тобто здобути Волю Добростанську з централею водотягів і позбавити Львів питної води. На спілку з командантом нашого куреня сотн. М. Климкевичем, кол. резервовим старшиною австрійського 30-го львівського полку піхоти, він уклав плян наступу, що його обговорено відтак в деталях з нами. День наступу призначено — вже не пам'ятаю — на 7 чи 8 березня. Наступ пішов із двох боків — із сходу від села Великополе і з заходу з німецької колонії Гартфельду — мрячним ранком, без попередньої артилерійської підготови, щоб розкватированого по хатах ворога не розбудити. (Мали ми власну артилерійську батерію з двома, російського типу, гарматами, а командантом був сотн. Карась, родом з Херсонщини).

Бравурний наступ був такий сильний, що польська залога, заскочена бійцями в шоломах, втікала в замішанні, накликаючи своїх колеґів: Uciekaj, uciekajcie, blacharze szturmują!" Розпочалась стрілянина, короткий бій, і село впало в наші руки. А тим часом поспішним окружним бігом з „фляпки" вдерлася крізь лісок сотня пор. Юлія Залітача до водотягового закладу. (Юлій Залітач, син о. Михайла З., пароха у Жовтанцях коло Куликова, мій шкільний товариш з Академічної гімназії, з яким я в V клясі разом мешкав. По війні жив у Німеччині, належав до нашого Об'єднання ветеранів УГА в Мюнхені), а помер у Бонні 1. XI. 1967).

Втрати наші були невеликі: 3-ох убитих, а підхорунжий Терешкун дістав постріл у чоло; куля надщербила йому чолову кість черепа, але не порушила мозкової опони. Відставлено його до санітарної станиці в Янові, де були дві наші медсестри: Марія Махницька, донька столяра із Знесіння під Львовом, учениця приватного учительського семінару Рихновської, і Ірина Шміґельська, закінчена семінаристка зі Львова, сирота по священикові. (По війні вийшла вона замуж за сотн. Мих. Климкевича, а їх сином є д-р Роман Климкевич, знаний історик українських гербів, тепер в Америці. Полишила за собою кілька споминів з того часу, що були друковані в журналі „Червона Калина" у Львові).

(Сотн. Мих. Климкевич, міщанський син із Рави Руської, був моїм на дві кляси вище шкільним товаришем з Академічної гімназії, з яким я в рр. 1903-06 мешкав у бурсі Українського Товариства Педагогічного — ще при вул. Вірменській ч. 2. Поліг на протибольшевицькім фронті в часі другої світової війни — в 1945 р.).

Наші медсестри відставили пораненого підхорунжого Терешкуна до повітового шпиталю в Жовкві, де його підлікували. По війні заклеплено діру в черепі золотою клямрою. Він скінчив у Станиславові духовну семінарію, висвячено його „во ієреї" і єпископ Григорій Хомишин іменував його українським катехитом нової державної польської гімназії в Товмачі. А трьох погиблих стрільців перевезли ми до Лелехівки, де на цвинтарі з військовими почестями поховали. Похорон відправив о. Омелян Радзикевич, парох з Вишенки Великої, брат професора Володимира Радзикевича, а я виголосив прощальне слово над їх спільною могилою.

Можна собі уявити нашу радість, що нашим наступом позбавили ми Львів води! Місто мусить тепер піддатися, і то без боїв, думали ми. Перемога по нашому боці! Ми піднесли шоломи вгору, а наш співак чотар Приймак, за фахом учитель, заінтонував своїм тенровим голосом передвоєнну галицьку бойову пісню із слів о. Маркіяна Шашкевича п. н. „Не згасайте, ясні зорі", композицію о. Віктора Матюка, і закінчили:

Радість, радість, галичане!
Не загостить більше враг,
Грими, Дністре, шуми, Сяне,
Не прискоче вовком лях!

Але як унерухомити без ушкоджень машинерію „водокачки"? Ми не мали фахівців — машиністів, ні слюсарів. Знайшов я врешті німця з колонії Екфельд, що вмів обслуговувати цілу машинерію — без ушкоджень і ми, одушевлені й заохочені успіхом, плянували вже новий наступ на самий Городок. Тут, одначе, справа була дуже скомплікована, бо на цю „яґайлонську твердиню" наступати треба було рівночасно з двох сторін — з півночі і з південної сторони з Глинної Наварії. Але треба було наперед скласти докладний звіт із витвореного на нашому відтинку положення команді нашого І Корпусу в Камінці.

До складення цього звідомлення і вручення командантові корпусу ключів від водопроводів вибрав от. А. Долуд мене, бо я, уродженець Куликова, добре орієнтувався в терені дебристого, лісистого, гірського Львівсько-Томашівського Розточчя, котрим треба було продиратися. Подруге, я, як командант відділу машинового кріса, мав постаратися в корпусній команді про амуніцію. Наш машиновий кріс був австрійського фабрикату, а корпусна команда прислала нам амуніцію з „максима" — російської армії!

Сотник М. Климкевич написав своїм чітким письмом звідомлення з фронту, отаман А. Долуд підписав, вручив його мені, а крім цього ще й скриньочку з двома ключами від „водокачки" — як „даруночок для корпусної команди з фронту" і доручив окремо ще повідомити про наш плян „наскоку" на Городок.

Я вибрався в дорогу з нашим довіреним „мельдерайтером" — старим капралем австрійської кавалерії — Михайлом Фуґальським (родом з Бірок Домініканських коло Брюхович), в далеку дорогу — з-над Верешиці над Буг, а їхали ми верхом. Озброєні були ми австрійськими „мавзерами", одягнені в австрійських ще мундурах, поверх натягнули півкороткі червоні кожушки (роботи куликівських кушнірів), а на голови наклали французькі сталеві шоломи, — тобто „дарунки" від французького маршала Фоша. Дорога наша вела з Лелехівки через Явір-Лозину-Фійну (коло Крехова) — Глинсько — до (мого повітового міста) Жовкви. Тут ми переночували, а прийняв нас з кіньми на нічліг ігумен монастиря оо. Василіян о. Северинiян Бараник (міщанський син родом з Угнова, що відіграв тоді передову ролю у громадському житті Жовкви, за що відпокутував за поляків у „Бриґідках" у Львові, але викінчили його щойно в 1940 р. в Дрогобичі большевики).

Наступного дня прибули ми через Боянець-Батятичі до Камінки Струмілової і викликали нашими шоломами сенсацію на вулицях міста, яке в 1619 р. дало початок українській драмі виставою двох інтермедій Якова Гаватовича на ринку міста.

(Далі буде)

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО БРАТІВ У ПОТРЕБІ В ЮГОСЛАВІЇ!

ОДЯГИ, ВЗУТТЯ, НАКРИВАЛА І ХАРЧІ ПОСИЛАТИ НА АДРЕСУ:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
1213-1217 Summit Avenue
JERSEY CITY, N.J. 07307 Tel.: (201) 795-2155

ГРОШОВІ ПОЖЕРТВИ ПОСИЛАТИ НА АДРЕСУ:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
5020 Old York Road
PHILADELPHIA, PA. Tel.: (215) GLadston 5-3774

В Чикаґо відзначили 78-річчя з дня народин Верховного Архиєпископа

Чикаґо. (Н. Н.) — З ініціятиви Парафії святих Володимира й Ольги постав у Чикаґо Громадський Комітет для вшанування 78-річчя з дня народин Первоієрарха Української Католицької Церкви Блаженнішого Кир Йосифа Сліпого. Діловий Комітет очолив інж. Ст. Голяш, культурно-освітній референт згаданої парафії.

Святкова академія відбулася 28 лютого в Школі Шопена при участі понад 700 осіб. Головну промову виголосив проф. Роман Завадович, який блискуче змалював постать Солензанта, як церковного діяча, ученого й організатора науки, Ісповідника віри і, врешті, обновителя Української Католицької Церкви. Промовець також вказав на ті високі ідеали, що є в основі починань і праці Верховного Архиєпископа, а саме духова самобутність і помісність нашої Церкви. Проф. Завадович закликав усіх присутніх продовжувати дотеперішні змагання за повноцінність нашої Церкви та за завершення її організації Київсько-Галицьким Патріярхатом.

У мистецькій частині жіночий хор „Чайка" під диригентурою Мирослави Галан проспівав „Як заснула Божа Мати" Гайворонського та „Молитву за Україну" місцевого композитора проф. М. Федорова. Група сумівців і пластунок (М. Городиловська, М. Косарчин, О. Петрина, М. Вишиванюк, Г. Попіл, О. Павлівець, Р. Козицький та А. Шеремета) виконали збірну деклямацію „Поему героїчного життя", присвячену 78-им роковинам Кир Йосифа, пера чикагівського поета Т. Курпіти. Марійка Клиш продеклямувала вірш „Отче Наш".

Мішаний хор „Прометей" під керівництвом Р. Андрушка проспівав кантату „Твердися серце моє во Господі" Бортнянського.

Студентка Марта Гарасовська прочитала тексти листа-привітання до Блаженнішого Кир Йосифа та телеграми до Святішого Отця Папи, які присутні схвалили оплесками. Бажання многоліття у листі-привітанні заля спонтанно підхопила і проспівала „Многая літа".

Телеграма до Папи звучала так:

„Українці Чикаґо, зібрані на святкових зборах для відзначення 78-річчя нашого дорогого Верховного Архиєпископа і Кардинала Кир Йосифа Сліпого, врочисто заявляють свою повну підтримку постановам Синоду Українських Католицьких Єпископів з минулого жовтня. Ми благаємо Вашу Святість прихильно розглянути петицію наших Єпископів про затвердження патріярхального устрою для Української Католицької Церкви та піднести Верховного Архиєпископа Кир Йосифа до гідности першого Патріярха".

Відспіванням „Боже, вислухай благання" закінчено це свято. Помітно, що в ньому взяла активну участь молодь. Академія і врочисті збори відбулися під програмним кличем „Вітай, Патріярше!", що його вибрала українська катол. діяспора, висилаючи масово привітання до Риму з нагоди цьогорічних уродин Блаженнішого Кир Йосифа.

204-ий Відділ УНС ім. о. А. Гончаренка в Ню Йорку вибрав делеґатів на 27-му конвенцію УНС

22-го лютого в приміщенні ОУА „Самопомочі" в Ню Йорку відбулися місячні збори 204-го Відділу УНС ім о. А. Гончаренка в Ню Йорку. Відкрив їх предсідник Павло Марко привітанням присутніх і повідомив, що на порядку нарад є вибір 3-ох делеґатів на 27 Конвенцію УНС в Клівленді. Секретар д-р Василь Палідвор пояснив, що кожний може подавати кандидатів, їх число може бути й більше 3-ох, але виберуть лише тих трьох, котрі одержать найбільше число голосів. На внесок Ів. Пурія, піддержаний д-ром Ол. Соколишиним, поставлено голосувати картками, і для численння голосів обрано комісію в складі п. Мартинюка, мґр. Т. Корницького та Дусаненка.

На кандидатів поставлено: пані Софію Карпюк, суддю Вол. Маркова, д-р Вас. Палідвора, д-р Ол. Соколишина, Павла Марка та Мих. Шпонтака. Мґр. Т. Керницький зібрав картки і передав їх комісії. Голова комісії п. Мартинюк повідомив про вислід виборів: на делеґатів обрані: д-р Вас. Палідвор, пані Софія Карплюк та д-р Ол. Соколишин, на заступників: Павло Марко, суддя Вол. Марків та інж. Мих. Шпонтак. Присутні члени висказали ряд побажань до делеґатів на 27-й Конвенції. Інж. Мих. Шпонтак поставив внесок, довжатися переконати Головний Уряд УНС будувати нове приміщення УНС в Ню Йорку. Його внесок піддержаний проф. Салик, член основник Відділу п. Мартинюк, п. Дутко та мґр Т. Керницький. В тій справі ще забрали голос п. Тарахівський та інші й зобов'язали обраних делеґатів справу нового приміщення УНС поставити ще раз на 27 Конвенцію УНС в Клівленді. До побажань делеґатам, ще д-р Ол. Соколишин додав справу порядку нарад Конвенції, яка забирає багато часу на звіти Головного Уряду, які й так є видруковані й розіслані делеґатам перед конвенцією. Довгі усні звіти не дають змоги обраним делеґатам висловити їхні думки й побажання для добра УНС та української справи взагалі. Він запропонував обмежити звіти Гол. Уряду до 1-2 днів, а решту часу призначити на виступи делеґатів, які прибудуть на той „український собор".

П-ве Дутко й Мартинюк звернули увагу на орган УНС „Свободу" й рекомендували більше присвячувати уваги загальним українським справам. Після вичерпання побажань предсідник закрив збори і попросив всіх на перекуску.

О. Р.

Манчестер, Н. Г., на допомогу братам в Юґославії

Манчестер, Ню Гемшир, виявився дуже активний, хоч ця громада маленька, та вона не залишається позаду. На заклик о. Пароха в церкві зібрано на потерпілих від землетрусу в Юґославії українців такі суми: Український Горожанський Клюб жертвував 100 долярів, а в церкві зібрали 72 доляри, і до Комітету вислано разом 172 доляри.

Всеч. о. парох Роман Дикий просив в церкві, щоб жертвували уживану одежу й обуву, що люди зробили та вислали зібрані речі до Ню Джерзі. На руки підписаного добрі люди зложили 111 долярів на кошти пересилки. За пересилку „експресом" заплачено 61.54 доляра, залишилося 49.46 доляра, що додано до парохіяльної збірки, яку в церкві перевів Всеч. о. Роман Дикий, що зробило разом 76.06 доляра, які вислано до Преосвященного Владики Букатка в Юґославії.

Петро Кухар

455 Відділ УНС вибрав делеґата на конвенцію

Річні Загальні Збори 455 Від. УНС ім. Лесі Українки в Ню Йорку відбулись 15-го лютого при 46-02 30 Род в Асторії, Ню Йорк. На внесок п-ні д-р Марії Кобринської, піддержаний пані мґр. Наталію Залуською до ведення зборів обрано президію в складі: д-р Ол. Соколишина — голова, та п. Осипа Старостяка — секретар. Після прийняття порядку нарад, звіт з діяльности подала секретарка п-ні Софія Соколишин, вказуючи на труднощі, які довелось перебороти. Багато членів відходять з виплаченими грамотами, і трудно їх задержати у Відділі. Померли два члени. До Гол. Уряду УНС Відділ вислав 2410 дол. Приходів у Відділі було 28 дол., а розходи становили 18 дол.

За Контрольну Комісію звітувала п-і д-р Марія Кобринська, яка поставила внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі. Внесок піддержав другий член Конт. Ком. пані інжінерова Таїсою Червінською, присутні одноголосно уділили уступаючій Управі абсолюторію.

Після дискусії запропоновано нову управу: пані Стефанія Галичин — почесна голова; на внесок пані д-р Марії Кобринської, підтриманий п. Михайлом Вербовим, на голову обрано мґр. Володимира Залуського, на заст. пані Дарію Витвицьку, на секретара пані Софію Соколишин, на заст. секретаря п. Осипа Старостяка та на касира п. Миколу Романишина.

На внесок пані мґр. Наталії Залуської, піддержаний пані Дарією Витвицькою, до Контрольної Комісії на голову обрано пані д-р Марію Кобринську та на членів пані Таїсу Червінську та Мих. Вербового. Всіх вибрано одноголосно.

Після вибору, голова мґр. Вол. Залуський подякував за вибір та заповів, що відкриває Місячні Збори для вибору делеґата на 27 Конвенцію УНС-у. Секретар п-ні Софія Соколишин поінформувала, що Відділ вже поробив деякі заходи злуки з іншим, і наш Відділ має вибрати делеґата, а інший Відділ — заступника. На внесок пані д-р Марії Кобринської, піддержаний пані Таїсою Червінською на делеґата обрано секретара пані Софію Соколишин одноголосно. Голова після короткої дискусії в справі приєднання членів, закрив збори і подякував всім за участь.

О. С.

Вісті з Українського Музею в Стемфорді, Конн.

1. Отим повідомляємо всіх заінтересованих Лемківським Шематизмом з р. 1936, що друк його вже закінчується. Всі, які прислали передплату на Шематизм, одержать його, як тільки буде переплетений. Хто хотів би замовити собі цей Шематизм, може слати замовлення на нижче подану адресу. Ціна за примірник — $5.00.

Шематизм з 1936 року — це документальний довідник про нашу дорогу Лемківщину, з даними про кожне село, його історію та дуже часто з фотографією церкви. Друкується тільки 1000 примірників, тому просимо спішитися з замовленням.

2. Цією дорогою хочемо сердечно подякувати всім Шановним жертводавцям на наш Музей, які дарували експонати, книжки, чи гроші. Окремо складаємо подяку за грошові пожертви, прислані з нагоди одержання різдвяних карток, виданих Українським Музеєм в Стемфорді. Імена жертводавців будуть поміщені в „Літописі нашого Музею", який незабаром появиться друком. Покищо цією дорогою всім шлемо щире Спасибі!

3. Просимо Школи Українознавства, Парафіяльні Школи й інші Організації, які бажали б відвідати наш Музей, щоб вже зголошувались на місяць квітень і травень.

Д-р Василь Ленцик
управитель Українського Музею і Бібліотеки

ЗАЯВА
Товариства Української Кооперації (ТУК)

Українська кооперація на нових землях поселення змагає скріпити господарську силу всіх українців індивідуально і спільноти, як цілости. Тим самим старається направити це велике наше історичне недомагання — занедбання важливости господарських питань, які є найбільшими життєвими факторами росту й сили кожної нації.

Згідно із світлими традиціями нашої кооперації і згідно з основними принципами господарської діяльности, кооперація все, як досі так і на будуче з повною рішучістю стоїть оподалік всіх конфліктів в наших громадах будьто групово-політичного чи релігійно-конфесійного характеру. З такою настановою українська кооперація хоче і буде співпрацювати тільки під аспектом господарським зі всіма українцями, їхніми організаціями, товариствами та їхніми громадсько - політичними централями.

Рівночасно в ім'я загального нам всім спільного добра просимо всі організації і товариства не вплутувати українську кооперацію в жадні більш чи менш важливі конфлікти чи спори, та не шукати в кооперації за своїми впливами.

Щиро будемо вдячні за конструктивну поміч і доброзичливі поради.

За Раду ТУК: Омелян Плешкевич — голова, інж. Роман Раковський — заступник, Богдан Стефанович — секретар.

За Екзекутиву ТУК: Дмитро Григорчук — голова, Роман Мицик — заступник, Ярослав Ганкевич — секретар.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в середу, 4-го березня 1970 р. упокоїлась в Бозі в Ню Йорку на 71-му році життя наша Дорога і Незабутня

БАБУНЯ І СЕСТРА

бл. п.
КАТЕРИНА ПШИК

нар. в с. Рушитичі, пов. Бібрка, Україна.

ПАНАХИДА в неділю, 8-го березня 1970 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми при 7-ій вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОН в понеділок, 9-го березня 1970 р. о год. 9-ій ранку з того ж заведення до Української Православної Церкви Всіх Святих при 11-ій вул. в Ню Йорку, а опісля на цвинтар Оливна Гора в Маспет, Л. Ай.

В глибокому смутку:
внука — ЮСТИНА ГОНІМЕН з Чоловіком
сестра — ПАЗЯ в Україні

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов у Вічність дня 24 січня 1970 р. мій Найдорожчий МУЖ

МИКОЛА КРИВОПУСК

Цією дорогою складаю сердечну подяку всім Тим, що прийшли віддати останню прислугу мойому Мужеві:

Найсердечнішу подяку складаю п. Анатолієві за сталі відвідини мойого Мужа в шпиталі і в дома, щира подяка всім Тим, що своєю присутністю вшанували мойого Мужа на Панахиді і на похороні.

Дякую Побратимам-Комбатантам за звеличання мойого Мужа на Панахиді: дякую п. дир. Порипкові за прощальну промову, п. Василащукові за надмогильну промову і всім Приятелям і Знайомим за Служби Божі, за щирі співчуття, та квіти.

Сердечна подяка панству Насевичам, за переведення похорону і щиру поміч у зв'язку з всіми пов'язаними з похороном чинностями.

Зокрема, дякую Всеч. о. Когутові, за відправлення похорону і кондоленції.

Хай Всевишній Вам всім винагородить.

Дружина ІВАННА КРИВОПУСК

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями й Знайомими, що дня 9-го лютого 1970 р. на Рідних Землях відійшла у Вічність наша Найдорожча МАМА й СЕСТРА

бл. п. СТЕФАНІЯ МАРТИН-МОЛЧКО

довголітня вчителька в різних місцевостях Західньої України.

Залишила в глибокому смутку:
Сина з Дружиною й Дітьми
Дочку з Мужем і Дітьми
сестри: МИХАЙЛИНУ й СОФІЮ МАРТИН і ВОЛОДИМИРУ РУСИНКО
й дальшу Родину

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Замість квітів на свіжу могилу Незабутнього Приятеля

бл. п. сотн. Івана Юріїва

складають датки на Енциклопедію Українознавства, яку видає НТШ — Сарсель (Франція)

Інж. Филип і д-р Тетяна ТРАЧ	25.00 дол.
д-р Дмитро і Марія ФАРІОН	25.00 дол.
Разом	50.00 дол.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Замість квітів на могилу Митрофорного Протоєрея о. д-ра БОГДАНА ЛИПСЬКОГО складають 25.00 долярів на собор св. Софії в Римі

д-р Маріян та Христина ЮЗИЧ

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ ІНЖ. ОСИПА СТОЙКЕВИЧА

В лютому 1969 року чисельна українська громада Філядельфії відпровадила в останню дорогу бл. п. інж. Осипа Стойкевича.

Інж. Осип Стойкевич народився 1893 року в Зборові, Західня Україна. Середню освіту закінчив 1913 року в Тернополі. Повернувшись після матури в родинне місто, він зараз включився в працю Т-ва „Просвіта". В метушні посиленої праці прийшла 1914 року перша світова війна. Зборівський повіт став тереном воєнного лихоліття. Війна сколихнула основами давніх імперій. Почалась революція.

В тих грізних хвилинах надійшов для нас світлий момент, коли український нарід став вільним. Та свободу треба було боронити, і Осип Стойкевич добровільно вступив до технічних частин Української Галицької Армії, щоб боронити українську державу. Осип Стойкевич щасливо пережив відомий чотирокутник смерти, і вернувся додому. Опісля виїхав на студії у Відні. Там закінчив Високу Рільничу Школу, осягнув звання інженера-аґронома, і в 1922 році повернувся у Західню Україну.

Він включився в українське культурне й економічне життя Зборівщини. В тих часах лунав на західньо-українських землях кооперативний клич: „Шлях до добра і краси — тернистий і важкий". Цей шлях вибрав собі інж. Осип Стойкевич. Він швидко заснував першу українську кооперативу „Стрипа" у Зборові. Вибрано його на її першого керівника. Кооператива виказала гарні осяги, що ствердив інспектор Капуста. Цей факт відбився сильним гомоном у цілому повіті. З цього моменту як гриби після дощу поставали нові українські кооперативи. При кінці 1923 року відбулися вже заснуючі Збори Повітового Союзу Українських Кооператив. Його дирекцію очолив інж. Осип Стойкевич.

Завдяки його праці уруххомлено Пасічну Секцію. При її допомозі придбано належні фонди, щоб пожвавити працю місцевої Філії „Сільського Господаря". За ініціятивою і керівництвом інж. Осипа Стойкевича, ця філія зайняла передове місце в ділянці хліборобського вишколу молоді й організації секцій господинь.

На велетенський поступ в економічному житті українців в Західній Україні кривим оком дивився шовіністичний польський уряд у Варшаві. Цей уряд стимулював членів „Стшельца", щоб підкладали бомби під українські народні доми й українські кооперативи. Коли терор не застрашив українські села, тоді перевів варшавський уряд на вічну свою ганьбу неславну мілітарну пацифікацію. Розпочалося пекло на землі. Банди польських уланів вешталися у Зборівщині, нищили майно українських кооперативних крамниць, поливаючи товар нафтою, й до непритомности катували українських селян. Цей радикальний засіб польських окупантів припинити зріст української національної свідомости дав протилежні наслідки. Багато наших селян, що дрімали сном байдужости, пробудилися і стали активними членами великої української просвітньо-кооперативної родини.

Друга світова війна в 1939 році припинила динамічний розвиток українського господарського життя в Західній Україні. Червоні московські окупанти позбавили українське селянство Західньої України власного варстату праці. Закінчення другої світової війни в 1945 році привело до великої мандрівки народів. Інж. Осип Стойкевич навіть в умовинах життя в таборах УНРРА й ІРО в Західній Німеччині не опускав рук, використовуючи кожну ситуацію для суспільної праці.

В 1950 році прибув він разом з рідною в Америку, до Філядельфії. Незламною силою волі поборював він всі життєві труднощі, щоб забезпечити родину, і для двох донечок вможливити університетські студії.

Вже на схилі років свого життя зумів він заснувати своє власне підприємство, яке швидко здобуло багато клієнтів. Знаходив він час і силу для праці в українському громадському житті. Був він членом контрольної комісії Кредитової Кооперативи „Самопоміч" у Філядельфії, Па.. Три його доні були членами „Пласту". Був він дуже активним членом „Пласт-Прият"-у. Інж. Осип Стойкевич був вірним членом Української Католицької Церкви, і піддержував акції для оборони нашого обряду, наших традицій й нашої мови. Був він прихильником Товариства за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви.

Це належно оцінила українська громада Філядельфії. В день похоронних обрядів зложила вона 600 дол. на фонд Українського Католицького Університету в Римі. Інж. Осип Стойкевич був також взірцевим батьком і мужем. Радий був кожному допомогти в біді. Любов до Батьківщини й українського народу завжди визначувала його життєвий шлях. Український нарід пам'ятатиме про нього, як вояка Української Армії, провідника Зборівщини, і взірцевого українського громадянина.

— Микола Процик

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

JOHN MAGIC, член УНС Відділ 78 Б-ва св. Миколая в Майнерсвілл, Па., помер 18 лютого 1970 р. на 52 р. ж. Нар. в Майнерсвілл, Па., і став членом УНС в 1959 р. Полишив у смутку дружину Мілдред, 3 дочки: Варвару, Павлину і Ненси. Похорон відбувся 21 лютого 1970 р. на цвинтарі св. Миколая в Майнерсвілл, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

І. Петрунцьо, секр.

LUKAS FESOLOWICZ, член УНС, Відд. 187 Т-ва Вільна Украина в Тейльор, Па., помер 25 лютого 1970 р. на 84 р. ж. Нар. в с. Добромірка, пов. Збараж, Україна, і став членом УНС в 1919 р. Полишив у смутку 3 доньки: Марію, Стеллу і Гелену, сина Йосифа, 8 внуків та 7 правнуків та родину. Похорон відбувся 28 лютого 1970 р. на цвинтарі св. Катерини в Мосен, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Антося Чупрун, секр.

ВАСИЛЬ ДУМЯК, член УНС Відд. 204 Т-ва ім. о. А. Гончаренка в Ню Йорку, Н. Й., помер 8-го лютого 1970 р. на 76 р. ж. Нар. в с. Лука, пов. Городенка, Україна, став членом УНС в 1958 р. Полишив у смутку синів: Михайла, Мирослава, Петра, дочок: Марію, Ольгу, 17 внуків і 3 правнуки. Похорон відбувся 11 лютого 1970 р. на цвинтарі св. Марії в Флашінгу, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Д-р В. Палідвор, секр.

BILINSKA ROZALIA, членка УНС Відд. 175 Б-ва св. о. Миколая в Дітройті, Огайо, померла 9 лютого 1970 р. на 77 р. ж. Стала членкою УН-Союзу в 1915 р. Полишила в смутку 2 синів: Волтера і Петра. Похорон відбувся 11 лютого 1970 р. на цвинтарі св. Гедвіда в Дірборн, Міш.

Вічна Їй Пам'ять!

І. Смерека, секр.

ТYMKO WINARCHIK, член УНС Відд. 38 Б-ва св. Миколая в Авбурн, Н. Й., помер 16 лютого 1970 р. на 90 р. ж. Став членом УНСоюзу в 1915 р. Полишив у смутку 2 синів: Степана і Петра та 3 внуків. Похорон відбувся 19 лютого 1970 р. на цвинтарі св. Йосифа в Флемінґ, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Ґонза, секр.